

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureş, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

THE ANDROGYNOUS MODEL IN TELLURIC PLAN - JANE EYRE, CHARLOTTE BRONTË

Carmen Ioana Popa

PhD Student, "1 Decembrie 1918" University of Alba-Iulia

Abstract: This study aims to show how the concepts of the perfect couple and androgynous migrate, which is materializing in telluric plan. In the context of our research, we seek to validate space and causality which are reflected in the androgynous reconstruction in telluric plan, and is materialized by the couple Jane- Mr. Rochester. We intend that the route of this pair culminates in a reunion of souls. We will try to show that the chestnut symbolism becomes the model of the androgynous reunification which has been split into two. The route of the two becomes a road to one's own self, a self-awareness that allows the character to understand the aspects that helps them travel together to the chosen path. Throughout the novel we can find references to the Bible, which is evident as the lovers find their primary connection in a natural setting.

Keywords: androgynous, telluric, nature, chestnut, reunification

„Noi toți și neîncetat iubim și fiecare în alt fel, iar toți aproape iubim greșit; și cu cât iubim mai mult, cu atât iubim mai greșit. Dacă unul singur între o sută și între o mie iubește drept, acesta nu găsește crezare, deoarece nu acesta este felul obișnuit al iubirii. Și - vai nouă - cădem în această înfricoșătoare rătăcire deoarece pe acest drum de străduință al Iubirii noi pășim cu îndrăzneală înainte de a-i cunoaște ținta și de a ști cum să străbatem întinderea lui plină de primejdie. De aceea cu cât mergem mai mult, cu atât - vai nouă, nenorociții! - mai mult greșim spre marele nostru rău. Și rătăcirea prin această pădure întunecată este cu atât mai gravă, față de alte drumuri pe care le urmăm, cu cât mai mulți și mai adesea o străbat.”¹

Ființa androgenică devine prototipul perechii care tinde să se contopească în starea privilegiată de la începuturile acestei lumi. Mitul androgenului este expus într-o lucrare reprezentativă și fundamentală, *Banchetul sau despre iubire* de Platon. Textul prezintă faptul că la începuturile lumii existau trei categorii de oameni: de fel bărbătesc, de fel femeiesc și androgenul, ființă care a pierit din cauza mândriei sale. Androgenul, ființă duală, un cerc al perfecțiunii, forma unul ființei, cele două elemente coexistând împreună având parte de unirea primordială. Mișcarea pe care o realizează această ființă este perfectă și în afara timpului, pentru că această contopire și pacea pe care o reprezintă nu se realizează în acest timp istoric. Separarea

¹ Marsilio Ficino, *Asupra iubirii sau Banchetul lui Platon*, în românește de Sorin Ionescu (Nina Façon), Timișoara, Editura de Vest, 1992, p. 93.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

lor din cauza mândriei culminează cu o serie de căutări și dezechilibre la care este supusă ființa dezbinată. Această pedeapsă formează dezechilibrul făpturii obișnuite să fie completă. Această căutare apare din dorința de contopire, de a resimți echilibrul sufletesc de care aveau parte. Îmbrățișarea devine modul de a-și exprima dorința de contopire, dar poate fi și un simbol al protecției: principiul masculin dorea să-și protejeze jumătatea, dorind contopirea eternă, principiul feminin manifestându-se la fel cu jumătatea sa. Această îmbrățișare devine modul de apropiere, devine speranța și dorul de celălalt. O dată sfera spartă, echilibrul se destramă și apare dezordinea, haosul. Această separare drastică poate fi considerată și un exil al omului, dar și al sufletului. Androginul nu mai are parte de perfecțiunea și liniștea de care avea parte și pe care le pierde din cauza mândriei. Această mândrie atrage după ea exilul. Acest exil este atât unul exterior, cât și unul interior. Jumătățile se caută pe acest pământ, dar se caută și în interiorul lor, unde sufletul *șchiopătează* din cauza rupturii. Apar frustrările și incapacitatea de a înțelege acest exil metafizic. Starea androginului poate fi considerată „una dintre cheile Cunoașterii. Aceasta înseamnă că Cunoașterea va fi cu atât mai deplină cu cât «inițiatul» va regăsi în interiorul său calea de acces către sinteza dintre principiul masculin și principiul feminin”².

În lucrarea de față dorim să poposim asupra romanului *Jane Eyre* de Charlotte Brontë, deoarece perechea perfectă din acest text devine modelul androginului în plan teluric. Roman apărut în epoca victoriană, poate fi considerat un bildungsroman, urmărindu-se procesul de formare al eroinei. Jane încearcă să fie independentă într-o societate în care femeia nu poate să aibă propria libertate, dar dragostea o ajută să treacă peste traume și să-și înțeleagă locul în viața domnului Rochester.

Jane și domnul Rochester, două ființe diferite prin condiția lor, dar asemănătoare prin dorințele și aspirațiile lor devin modelul androginului în plan teluric. Completarea perechii va deveni una reciprocă, iar obstacolele de netrecut din această lume dispar unul câte unul până la contopirea celor doi. Legătura care se creează între ei este cea care va dăinui și îi va apropia pentru a-și împlini destinul și pentru a se completa într-o pereche care are nevoie doar de dragostea care și-o oferă unul altuia.

Prima întâlnire dintre ea și domnul Rochester este în natură, în preajma conacului Thornfield, iar sacralitatea acestui loc le permite ca identitățile lor să se piardă. Singurul care descoperă identitatea necunoscutei este bărbatul. În acel loc din natură vraja se face simțită, dar este spulberată de apariția călărețului, a cărui călăuză era un câine, care într-o oarecare măsură o impresionează pe Jane. Măreția călărețului este dată de armăsarul în șaua căruia trona. În *Dicționar-ul de simboluri. Mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere*, calul devine o călăuză, iar în beznă el devine modalitatea de ieșire la lumină a călărețului, fiind chiar un animal psihopomp. Măreția calului și prăbușirea acestuia poate sugera urcușurile și coborâșurile în povestea de dragoste a perechii protagoniste, dar devine și un prim pas între Jane și domnul Rochester; un început al unirii lor ca pereche. Acest templu natural devine o formă a regăsirii paradisului pierdut și modalitatea de întâlnire a două suflete care tânjesc spre transcendența iubirii. Ajutorul pe care îl oferă Jane devine o deschidere spre necunoscutul vieții,

² Jean Libis, *Mitul androginului*, Baia Mare, Editura Dacia, 2004, p. 109.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

trezind interesul acestui bărbat care o privește cu duritate, iar asprimea pe care Jane o remarcă îi devine confortabilă: „dar încruntarea, asprimea călătorului m-au făcut să mă simt imediat în largul meu”³. Recunoașterea călătorului ca fiind stăpânul ei nu o stânjenește, ci o face să se simtă în largul ei. Întâlnirea lor din jurul focului conferă purificare și regenerare bărbatului. Prezența lui Jane în viața lui devine vitală și benefică, Rochester dorindu-și o purificare și o ieșire la lumină a propriului său suflet. Trecerea dintre profanul vieții lui și sacralitatea pe care natura și focul o înaintează devine sursă de dorință și de iubire pentru Jane. Regenerarea bărbatului se realizează doar prin focul purificator al iubirii.

Iubirea dintre cei doi nu este una fizică, ei contemplându-se și fiind sinceri în ceea ce privește înfățișările lor. Iubirea nu ține cont de aspectul fizic, ci de sufletele celor doi care tânjesc după tărâmul necunoscut al sentimentului primordial, care atrage, pătrunde și contopește două ființe: „- Mă studiezi, domnișoară Eyre, spuse el. Mă consideri frumos? (...) - Nu, domnule.”⁴; „- Pari foarte încurcată, domnișoară Eyre, și deși nu ești mai drăguță decât sunt eu frumos, aerul acesta încurcat îți șade bine.”⁵

Conversația devine forma lor de cunoaștere și de autocunoaștere, iar iubirea sugerează firul de care se agață două suflete pentru a supraviețui. Privirea este cea care spune ceea ce gura omite să dezvăluie. Ochii înlătură vâlul cuvintelor și transmite absolutul sufletului. Ochii își pun pe tavă inima, ating, mângâie și spun vorbe de dor celui căruia îi este oferită iubirea. „Atât în *Bhagavad-Gitā*, cât și în *Upanișade*, cei doi ochi sunt identificați cu cei doi luminători: soarele și luna”⁶, fiind deschizători de drumuri și porți ale sufletului. Luna și soarele se întâlnesc în aceeași ființă pentru a călăuzi iubitul din întunericul vieții la lumina iubirii. „Viziunea dualistă este și o percepție mentală: «Sufletul are doi ochi», scrie Silesius: «unul privește timpul, celălalt stă întors spre veșnicie». Potrivit victorienilor, unul înseamnă dragoste, iar celălalt, funcția intelectuală.”⁷

Castitatea, tinerețea și noblețea fetei sunt remarcate de însuși domnul Rochester. Jane devine modalitatea de purificare a bărbatului pentru că după cum și el remarcă, o consideră o comoară neprețuită de care el are nevoie precum cerul: „Fată dragă, o memorie fără pete sau murdărie trebuie să fie o comoară desăvârșită - un izvor inepuizabil de pură revigorare, nu-i așa?”⁸. Bărbatul se simte murdar, iar contrastul dintre el și tânăra fată este evident, puritatea ei este cea care revigorează atmosfera conacului. Domnul Rochester vede în Jane puritatea pe care viața i-a luat-o, iar el prin intermediul fetei dorește să-și răpească de la viață puritatea și castitatea sufletească pierdută. Murdăria, mizeria pe care le resimte după o viață destul de zbuciumată, are nevoie de apa curată și purificatoare care există în sufletul fetei. Purificarea

³ Charlotte Brontë, *Jane Eyre*, traducere din limba engleză de Mirella Acsente, prefață de Cornel Mihai Ionescu, București, Editura Corint, 2015, p. 149.

⁴ *Ibidem*, p. 170.

⁵ *Ibidem*, p. 171.

⁶ Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *Dicționar de simboluri. Mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere*, Iași, Editura Polirom, 2009, p. 637.

⁷ *Ibidem*, p. 638.

⁸ Charlotte Brontë, *op. cit.*, p. 175.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

aceasta bărbatul o primește încet prin ochii fetei, iar experiența lui de viață îi permite lui Rochester să dezlege misterul ochilor lui Jane: „cel puțin îmi place să cred că asta citesc în ochii dumitale (apropo, ai grijă ce exprimi cu ei, căci mă pricep să le interpretez limbajul)”⁹. Jane devine pentru domnul Rochester o lumină călăuzitoare care îl scoate din întunericul în care se scufundase, iar comunicarea devine o formă de redescoperire a frumosului care mai există în această lume. Puritatea fetei nu poate fi atinsă de niciun rău, mizeria lui nu o poate atinge, Jane având capacitatea de a transforma întunericul din el în lumină: „știi ce fel de minte am ales pentru comunicarea cu a mea; știu că nu e una care ar putea să se molipsească: e o minte deosebită, e unică. Din fericire, nu vreau să-i fac rău; dar dacă aș vrea, ea nu ar lua răul din mine. Cu cât vorbim mai mult, cu atât mai bine; căci, dacă eu nu te pot distruge, dumneata mă poți însufleți.”¹⁰

Dragostea apare încet în sufletul fetei care nu cunoscuse acest simțământ până în acel moment. Sinceritatea lui este ceea ce o atrage și faptul că prin comportamentul lui nu o face să se simtă inferioară, ci o face să simtă că face parte dintr-un întreg. Iubirea înfrumusețează înfățișarea celui iubit, deoarece dragostea luminează ființa și o înfrumusețează. Puritatea și iubirea învăluie ființa și o ridică deasupra răutății. Însă defectele nu dispar, ci doar calitățile se luminează mult mai mult atunci când iubirea contopește două suflete care tânjesc la transcendența ființei prin acest sentiment primordial. Jane este salvatoarea domnului Rochester, ea este cea care stinge incendiul din camera bărbatului, fapt care îi apropie mult mai mult. Datoria pe care o are bărbatul față de Jane nu devine o povară, ci o conexiune mult mai puternică între cei doi: „- Mi-ai salvat viața: mă bucur să am o datorie atât de mare față de dumneata. Nu pot să-ți spun mai mult. E o obligație pe care n-aș fi suportat să o am față de nicio altă ființă; dar cu dumneata, e diferit. Binefacerea dumitale, Jane, nu o simt ca pe o povară.”¹¹ Legătura dintre ei și lumina ochilor lui Jane este ceea ce îl atrage pe Rochester. În ochii ei, el găsește liniștea și purificarea de care un suflet pribeag are nevoie. Privirile lor vorbesc și se înțeleg, Jane fiind salvarea lui materială, cât și spirituală.

Plecarea bărbatului din Thornfield devine un motiv de tristețe, iar gândul că acesta nu s-ar mai întoarce vreme îndelungată devine de nesuportat. Lipsa jumătății este un motiv de zbucium, dezamăgire și lipsă a părții vitale din propria ființă. Întoarcerea domnului Rochester la Thornfield readuce viața înapoi, iar revederea lui pentru Jane este ca o ieșire la lumină a unei căprioare speriate care a stat ascunsă până la apariția soarelui. Conexiunea dintre cei doi devine atât de puternică încât Jane nu are nevoie să-l vadă pe domnul Rochester pentru a-i simți prezența: „El intră ultimul; nu mă uit la arcadă și totuși îl văd intrând.”¹²

Mâinile și privirea contopesc două suflete care au nevoie de lumina iubirii, iar revederea devine un tresalt al inimii în apropierea celui iubit. Revederea lui este ca o primăvară după o iarnă geroasă, iar iubirea devine ceea ce înfrumusețează pentru că „«frumusețea este în ochii

⁹*Ibidem*, p. 176.

¹⁰*Ibidem*, p. 185.

¹¹*Ibidem*, p. 194.

¹²*Ibidem*, p. 221.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

celui ce privește»¹³. Jane se simte aidoma domnului Rochester, două jumătăți ale aceluiași întreg care au fost despărțite și au nevoie de contopire prin iubirea lor. Lacrimile fetei sunt perlele iubirii, un simbol al durerii și al zbciumului sufletesc; formă de suferință a neîmplinirii acestui sentiment primordial: „uită-ți ochii acum, strălucind înotând în lacrimi, iar o picătură ți-a alunecat de pe gene și a căzut pe o dală.”¹⁴ Prin lacrimile fetei, domnul Rochester are siguranța sentimentelor ei. Lacrima este picătura „care moare evaporându-se, după ce a adus o mărturie: simbol al durerii și al intercesiunii.”¹⁵ Roua din ochii fetei sunt un simbol regenerativ de care bărbatul are nevoie, deoarece această picătură este o „expresie a *binecuvântării* cerești, ea reprezintă în esență *grația care însuflețește*. «Apa care țâșnește din inimă»¹⁶: „ochii strălucesc precum roua”¹⁷. Ochii fetei devin poarta prin care puritatea se revarsă în ochii celui iubit.

Ochii sunt talismanele iubiților, iar în acest caz, ei devin intermediarii primordiali pentru transcendența iubirii perechii perfecte. Iubirea din ochi este tot ceea ce și-ar dori o ființă singuratică în această lume. Urâtenia înfățișării care apare în superficialitatea celorlalți, se înfrumusețează prin ochii iubitului pentru că „«un ochi iubitor e singurul talisman de care ai nevoie - pentru el ești suficient de frumos; sau mai degrabă asprimea ta are o forță ce depășește frumusețea»”¹⁸. Frumusețea fizică este trecătoare, iar cei care caută doar această efemeritate, nu vor cunoaște frumusețea veșnică a sufletului și a iubirii totale. Pentru Jane și domnul Rochester cuvintele sunt de prisos, pentru că ei se înțeleg fără a rosti un cuvânt. Bărbatul devine căminul ei, singurul adăpost pe care îl are este iubirea totală de care are parte. Iubirea devine atât de mare încât însăși Jane mărturisește faptul că „niciodată nu-l iubisem atât de mult”¹⁹.

Livada din jurul conacului este asemănată cu Edenul, paradisul pierdut după care tânjește ființa. Puzderia de flori sacralizează locul și iubirea celor doi, iar priveliștea și izolarea sunt folositoare acestui sentiment primordial. Sacralitatea naturii devine un templu al iubirii, care nu permite pătrunderea profanului din exterior. Natura se intensifică precum iubirea celor doi, domnul Rochester remarcând faptul că „amurgul și răsăritul de lună se întâlnesc într-un fel atât de minunat”²⁰. Contrastul dintre amurg și răsărit se contopesc precum cei doi, unul cu întunericul și celălalt cu lumina, se apropie într-o iubire totală. Amurgul poate sugera căderea tristeții și a superficialității și răsăritul iubirii și a luminii în sufletul domnului Rochester. Fluturile care apare în preajma lor este considerat „un simbol al imponderabilității și al instabilității”²¹. Acest simbol poate sugera instabilitatea care va apărea în relația celor doi din cauza unei greșeli din trecutul bărbatului.

¹³*Ibidem*, p. 222.

¹⁴*Ibidem*, p. 230.

¹⁵ Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *op. cit.*, p. 505.

¹⁶*Ibidem*, p. 793.

¹⁷ Charlotte Brontë, *op. cit.*, p. 254.

¹⁸*Ibidem*, p. 306.

¹⁹*Ibidem*, p. 308.

²⁰*Ibidem*, p. 311.

²¹ Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *op. cit.*, p. 401.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

Întâlnirea perechii noaptea pe banca de sub castan devine una premonitorie deoarece castanul este un „simbol al prevederii, fructul său servind drept hrană pentru iarnă”²². Această prevedere sugerează ceea ce avea să se întâmple, iar legătura dintre ei este una de ordin primordial. „- Pentru că, spuse el, am uneori sentimentul ciudat legat de dumneata - în special când ești lângă mine, ca acum; e ca și cum aș avea o coardă undeva în stânga, sub coate, strâns și implacabil înnodată de o coardă asemănătoare situată în același loc în trupul dumitale micuț.”²³ Această legătură poate face trimitere la perechea Adam - Eva; Eva fiind creată din coasta lui Adam. Această reminiscență ancestrală îl face pe domnul Rochester să conștientizeze legătura primordială care există între ei. Între inimile celor doi există un legământ care nu poate fi distrus, iar despărțirea aduce doar sângerarea acestui organ plin de muzicalitatea iubirii: „Și dacă marea furtunoasă și înspumată, ca și vreo două sute de mile de pământ se așează între noi, mă tem că acea coardă de legătură se va rupe; și apoi am o bănuială neliniștitoare că o să încep să sângerez înlăuntrul meu”²⁴. Sărutul devine o pecetluire a legământului, iar îmbrățișarea o formă de contopire și protecție a ființelor într-o iubire totală. Legământul lor nu este unul efemer pentru că domnul Rochester îi cere lui Jane să fie egala lui: „să-mi fii al doilea eu și cea mai bună tovarășă pe acest pământ. (...) căci egala mea este aici și cea asemenea mie”²⁵. Egalitatea și asemănarea lor într-un templu natural îi ajută să-și piardă identitatea și să capete una comună propice iubirii lor. Din nou se face trimitere la Biblie în discursul domnului Rochester: „pe tine te iubesc ca pe carne din carnea mea”²⁶. Jane îi este atât de dragă încât o consideră ca parte din el, din trupul său. Regăsirea paradisiului pierdut are loc în natură și prin iubire, însă castanul începe să geamă, prevestind catastrofa ce avea să se întâmple, iar furtuna se dezlănțuie asupra locului, răzvrătindu-se împotriva sacrilegiului care va avea loc. Această furtună lasă urmări în locul jurământului: „marele castan sălbatic din fundul livezii fusese lovit de trăsnet în timpul nopții și - despicat în două - jumătate din trunchiul lui se prăbușise la pământ”²⁷. Această despicare a trunchiului prevestește despărțirea perechii. Se poate face trimitere și la ființa androgenică care a fost despicăta din cauza răzvrătirii. Trăsnetul „simbolizează intervenția neașteptată și brutală a cerului”²⁸. Această intervenție arată pedeapsa pe care domnul Rochester o primește pentru înșelăciunea pe care vrea să o comită pentru a-și salva iubirea de o greșală din trecut. Această despicare a trunchiului sugerează ruptura care va surveni între cei doi. Ei sunt precum făptura androgenică care este despicăta. Cei doi sunt un întreg, iar ruptura lor va aduce o sângerare a sufletelor și a iubirii lor. Faptul că jumătate din trunchi se prăbușește sugerează decăderea și pedeapsa bărbatului, iar jumătatea care încă este în picioare este Jane, demnă și nepătată pentru a avea capacitatea ca în cele din urmă, să-l ridice pe domnul Rochester din negura în care a recăzut. Ea devine mâna salvatoare care va fi tot timpul în preajma

²²*Ibidem*, p. 196.

²³ Charlotte Brontë, *op. cit.*, p. 314.

²⁴*Ibidem*, pp. 314-315.

²⁵*Ibidem*, p. 317.

²⁶*Ibidem*, p. 318.

²⁷*Ibidem*, p. 320.

²⁸ Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *op. cit.*, p. 945.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

bărbatului pentru a-l ocroti și iubi. Castanul devine prototipul androginului și legătura ființei cu forma privilegiată de care avea parte ființa. Iubirea nu are granițe, iar acest sentiment total este cel care înfrumusețează ființa.

„- În ochii mei ești o frumusețe - și o frumusețe chiar după pofta inimii mele - delicată și eterică.”²⁹ Acest fel de frumusețe nu este una efemeră, ci veșnică, deoarece iubirea este totalitatea cosmosului adunat într-un suflet înflăcărat de primordialitatea iubirii veșnice. În preajma lui Jane, domnul Rochester se simte ocrotit și vindecat de negura propriului trecut, considerând-o pe Jane îngerul său ocrotitor, un miracol apărut pe neașteptate în viața lui. Apariția pomului despicat o pune pe gânduri pe Jane: „se ridică acolo, întunecat și frânt - trunchiul lui, despicat pe mijloc, se căsca înfiorător. Cele două jumătăți nu erau despărțite de tot, căci baza trainică și puternică le ținea unite. Dar viața lor comună era distrusă - seva nu mai urca în ele: ramurile atârnavă moarte de-o parte și de alta, iar furtunile iernii ce aveau să vină cu siguranță o vor doborî pe una sau poate pe amândouă; dar deocamdată se putea spune că mai formau un copac - o ruină, dar o ruină întregă”³⁰. Baza care rămâne neatinsă sugerează legământul dintre perechea de îndrăgostiți. Această descriere sugerează relația dintre cei doi. Baza este ceea ce îi va aduce împreună, iar ruina se poate transforma într-o nouă ființă mult mai capabilă să lupte pentru propria iubire. Fărâma de iubire care mai există în unirea rădăcinilor este ceea ce va regenera și purifica ființa. Jane este neliniștită și presimte că va urma o catastrofă de aceea își dorește să imprime clipa petrecută cu domnul Rochester în eternitate: „Aș vrea ca ceasul acesta să nu se mai sfârșească - cine știe ce i-a hărăzit soarta celui care vine?...”³¹. Presimțirile ei sunt tot mai sumbre, iar visele o neliniștesc. Ruperea vălului sugerează ruperea ființei precum despicarea trunchiului și o profanare a sacralului. Întreaga natură prevestește ce avea să se întâmple. Totul părea să fie împotriva, totul pare o clarviziune a rupturii și despicării perechii: „Jumătate din cer era senin și curat: norii, alungați de vântul care bătea acum dinspre apus, se îngrămădeau spre răsărit în lungi șiruri argintii, iar luna strălucea pașnic.”³² În ziua nunții, domnul Rochester o aseamănă pe Jane cu un crin pentru a evidenția puritatea fetei, sentimentele protagonistei răsfrângându-se în privire: „Inima-mi întregă îmi era în ochi”³³. În fața bisericii, Jane observă roșeața cerului sugerând o imagine apocaliptică, iar cioara care se rotește prevestește ruptura ființei și pătrunderea profanului în sacralitatea iubirii. Aflarea veștii că domnul Rochester este de fapt căsătorit distruge interiorul și pune în pericol stabilitatea perechii. Un ger cumplit se perindă în sufletul fetei în mijlocul verii, iar ea recunoaște că „speranțele (...) muriseră lovite de o soartă perfidă”³⁴. Această catastrofă o face să înțeleagă cât de oarbă îi fusese iubirea, iar purtarea și încrederea ei pentru un bărbat aidoma ei o face să se retragă în carapacea ei unde suferă: „Oh, cât de orbi îmi fuseseră ochii și cât de

²⁹ Charlotte Brontë, *op. cit.*, p. 323.

³⁰ *Ibidem*, p. 345.

³¹ *Ibidem*, p. 349.

³² *Ibidem*, p. 357.

³³ *Ibidem*, p. 359.

³⁴ *Ibidem*, p. 369.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

încrezătoare purtarea!”³⁵. Acest „Oh” sugerează suferința și destrămarea propriei ființe, lăcrimarea sufletului și spulberarea unui viitor care din start părea sortit eșecului. Întreaga natură a înțeles sacrilegiul care urma să fie făcut, iar propria inimă nevinovată care dorea să fie atinsă de dulceața iubirii, rămâne tristă și de nepătruns. Descoperirea soției domnului Rochester ascunsă, o face să hotărască ruperea relației, iar insistențele bărbatului nu o mai întorc din drum. Ea se închide în cameră, într-o carapace, într-un loc strâmt pentru a se proteja de lumea exterioară, însă bărbatul o așteaptă vreme îndelungată în fața ușii sugerând un paznic, un protector care încearcă să-și protejeze iubirea. Jane părăsește camera și citește în ochii bărbatului căință și iubire, care o fac să-l ierte în adâncul inimii sale, dar acest simțământ nu o face să se întoarcă din drum. Durerea pe care o simte o face să se gândească la moarte, ființa ei nemaisuportând legătura veșnică pe care o are cu acest bărbat din fața ei, în ochii căruia citește dragoste veșnică: „atunci n-ar mai trebui să fac efortul de a-mi sfâșia corzile inimi rupându-le de cele ale domnului Rochester”³⁶. Tăcerea fetei devine de nesuportat, iar domnul Rochester încearcă să o convingă să nu rupă legătura dintre ei. Tulburarea lui i se pare o cruzime, suferința lui de nesuportat. Domnul Rochester realizează că a pierdut-o pe Jane, iar dacă ar forța-o să stea alături de el, de spiritul ei nu va avea parte: „Orice aș face cu colivia, nu pot ajunge la pasărea sălbatică și frumoasă din dinlăuntrul ei. (...) Aș putea cuceri casa, dar cea care locuiește acolo s-ar înălța spre cer înainte să pun cu totul stăpânire pe locuința ei de lut. Și eu pe tine te vreau, spirit cu voință și tărie, cu virtute și puritate, nu doar învelișul tău fragil.”³⁷ Bărbatul are nevoie de sufletul fetei, nu de lutul efemer, el are nevoie de divinul care se găsește în ea. Disperarea și sfâșierea sufltească se citesc în cuvintele și glasul lui. Durerea devine atât de sfâșietoare încât lacrimi șiroiesc din sufletul lui; auzindu-l Jane se întoarce pentru a-l mângâia și săruta pe obraz. Domnul Rochester dorește să o prindă în îmbrățișarea sa, dar ea îl respinge, iar în inima sa își pecetluiește plecarea: „«Rămâi cu bine!» strigă inima mea, iar deznădejdea adăugă: «Adio, pentru totdeauna!»”³⁸.

A doua zi devreme, când totul era în tăcere, ea pleacă în deznădejde și uitare, sperând că astfel se va putea îndepărta cât mai mult de acest loc. Într-un final acest zbucium o va aduce în casa domnului St. John și a surorilor sale, care se pare că îi era o rudă necunoscută și de la care află că a moștenit o sumă considerabilă de bani. Timpul petrecut cu aceștia și în cămăruța în care ajunge să predea o ajută să-și găsească pacea, dar nu și uitarea. Însă imensa distanță dintre ea și domnul Rochester nu o face să-l uite sau să nu-i audă glasul disperat care o strigă încontinuu pe nume. În acest caz vorbim de telepatie, de puterea dragostei care există în perechea perfectă, în care sufletul își caută jumătatea pretutindeni. „Existența telepatiei are multe conotații. Înseamnă că lumea se bazează pe interacțiune, o rețea de comunicare și gânduri și sentimente împărtășite, de care majoritatea nu sunt conștienți încă. (...) Ai putea contacta

³⁵*Ibidem*, p. 370.

³⁶*Ibidem*, p. 374.

³⁷*Ibidem*, p. 398.

³⁸*Ibidem*, p. 399.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

sufletul pereche la celălalt capăt al lumii”³⁹. Această formă de telepatie trebuie să fie cu cineva compatibil, iar acest fapt îl observăm în roman, cei doi fiind suflete pereche care se caută pentru a se încheșta în unirea primordială.

Acest strigăt de durere, Jane îl resimte în tot trupul ei, iar simțurile îi sunt copleșite deoarece sufletul i se umple de sufletul domnului Rochester. Acest strigăt o duce spre conac, pleacă în căutarea sufletului ei pereche, iar când ajunge la locuința acestuia descoperă o ruină în locul conacului și află că în acel loc a fost provocat un incendiu de către femeia ținută închisă, în urma căruia ea se aruncă în gol. Acest incendiu a fost o purificare a locului și a ființei, domnul Rochester primindu-și pedeapsa, dar și salvarea, fiindcă Jane va fi îngerul său ocrotitor pentru tot restul vieții lor. Reîntâlnirea dintre cei doi este una emoționantă, o reîntregire a ființei care a fost despăcată, Jane devenind ochii și intermediarul dintre el și lume. Iubirea lor este una totală care depășește granițele spațiale, iar setea după jumătatea sa este nepuizabilă. Jane devine indispensabilă, iar bărbatul are teama la început că este o nălucă care în curând va dispărea și îl va abandona în negura timpului. Domnul Rochester cu handicapul său se simte inferior precum castanul despăcat: „- Nu sunt mai bun decât castanul bătrân, lovit de trăsnet, din livada de la Thornfield, spuse el nu după mult timp. Și ce drept ar avea el să-i ceară unui caprifoi înflorit să-i acopere șubrezenia cu prospețimea lui?”⁴⁰ Dorința de regenerare și purificare este încă prezentă, iar faptul că cei doi doresc să devină trup și suflet le pecetluiește unirea prin căsătoria și copiii lor, rodul dragostei și suferinței lor. Jane devine lumina ochilor domnului Rochester, iar iubirea lor îi unește pentru că bărbatul devine însăși viața lui Jane: „pentru că sunt viața bărbatului meu, așa cum și el e viața mea. Nicio femeie nu a fost mai unită cu bărbatul ei, decât sunt eu: niciodată n-a fost mai pe deplin os din oasele lui și carne din carnea lui.”⁴¹

În acest studiu am urmărit să validăm reîntregirea androgenului în plan teluric. Castanul prezintă soarta perechii Jane - domnul Rochester care va supraviețui prin baza care se află la temelia ființei lor. Natura, locul prielnic desfășurării poveștii de iubire, devine o reîntoarcere la esențele primordială, acest mediu fiind un sanctuar al protecției și al apropierei de divin. Întreaga natură este părtașă la traseul pe care îl parcurg cei doi, iar reîntregirea androgenului prin perechea Jane - domnul Rochester are loc după purificarea elementului masculin. Jane devine mâna salvatoare care se apleacă asupra bărbatului pentru a-l ridica, ea devenind elementul regenerator, care sacralizează iubirea în plan teluric.

BIBLIOGRAPHY:

ANIXT, A., *Istoria literaturii engleze*, traducere din limba rusă de Leon Levițchi și Ion Preda, București, Editura Științifică, 1961

³⁹ William Henderson, *Suflete pereche. Adevăratul sens al existenței*, versiunea în limba română - Adriana Crăciun, București, Editura RBA Media, 2011, pp. 86-87.

⁴⁰ Charlotte Brontë, *op. cit.*, p. 550.

⁴¹ *Ibidem*, pp. 557-558.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

BRONTË, Charlotte, *Jane Eyre*, traducere din limba engleză de Mirella Acsente, prefață de Cornel Mihai Ionescu, București, Editura Corint, 2015

CHEVALIER, Jean, GHEERBRANT, Alain, *Dicționar de simboluri. Mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere*, Iași, Editura Polirom, 2009

ELIADE, Mircea, *Mefistofel și androginul*, traducere de Alexandra Cuniță, f. l., Editura Humanitas, 1995

FICINO, Marsilio, *Asupra iubirii sau Banchetul lui Platon*, în românește de Sorin Ionescu (Nina Façon), Timișoara, Editura de Vest

HENDERSON, William, *Suflete pereche. Adevăratul sens al existenței*, versiunea în limba română - Adriana Crăciun, București, Editura RBA Media, 2011

LIBIS, Jean, *Mitul androginului*, Baia Mare, Editura Dacia, 2004

PLATON, *Banchetul*, traducere, studiu introductiv și note de Petru Creția, București, Editura Humanitas, 2011